

Nem-hibatűró

Január 9.

Én, Abram Ivanov beszereztem egy személyi számítógépet, pontosabban egy szövegszerkesztőt. Addig küzdöttem ellene, ameddig lehetett. Sokáig töprengtem a dolgon. Amerika legtermékenyebb írója vagyok, és tökéletesen megfelel nekem egy mechanikus írógép. Tavalý több mint harminc könyvemet adták ki. Némelyik vékony kötet volt, gyerekeknek. Mások antológiák. De akadtak köztük regények, novelláskötetek, esszégyűjtemények, tudományos művek is. Semmi, amit szégyellnem kellene.

Tehát mi szükségem lehetne egy szövegszerkesztőre? Ennél gyorsabb már nem lehetek. Ugyanakkor, tudják, létezik egy rendszeret nevű dolog. Ha írógépet használok, időnként óhatatlanul tintával kell kijavítanom a félreütéseket, és ilyesmit ma már senki sem csinál. Nem szeretném, ha a kézirataim kilógnának a sorból. Nem szeretném, ha a szerkesztőim másodrendűként kezelnék a munkámat, csak mert javításokat látnak benne.

A nehézséget az jelentette, hogy olyan gépet kellett találnom, aminek a használatát nem két évbe telik elsajátítani. Műszaki zseni, az éppenséggel nem vagyok - amint ezt többször is említettem már ebben a naplóban. És olyan gépet akarok, ami nem romlik el kétnaponta. A mechanikai meghibásodások teljesen összezavarnak. Szóval, vettem egyet, amelyik „hibatűró”. Ez annyit tesz, hogy ha valamelyik alkotórész felmondja a szolgálatot, a gép továbbra is működőképes marad, bevizsgálja az elromlott alkatrészt, ha az lehetséges, kijavítja a hibát, s ha nem, jelenti azt, az egységet pedig bárki kicserélheti. Nem kell hozzá programozásban jártas szakértő. Pontosan ilyen kell nekem.

Február 3.

Mostanában nem hoztam szóba a szövegszerkesztőmet, mivel a használatának rejtelseibe igyekeztem beletanulni. Sikerült. Egy ideig rengeteg problémába ütköztem, mert ugyan magas az IQ-m, de egészen speciális területre korlátozódik az intelligenciám. írni tudok, a gépekhez viszont antitalentum vagyok.

De gyorsan hozzászoktam, amint kellő jártassággal kezeltem már a dolgokat. így jártam el. A gyártó képviselője megnyugtatóan, hogy csak a legkritikább esetben fordul elő bármiféle meghibásodás, a hibákat pedig csak rendkívül ritkán nem képes kijavítani a gép. Azt mondta, nem valószínű, hogy ötévente egy alkalomnál többször lenne szükségem új alkatrésze.

És ha mégis szükségem lenne cserére, a gép közölné velük, pontosan mire van szükség. A számítógép aztán maga cserélné ki az alkatrészt, elvégezné a szükséges bekötéseket és olajozást, a régi alkatrészt pedig kivetné magából, amit aztán egyszerűen eldobhatok.

Ez eléggé izgalmasnak hangzik. Mondhatni, azt kívánom, hogy romoljon el valami, hogy új alkatrészt rendelhessek és kicserélhessem a régit. Aztán mindenkinek eldicsekedhetnék azzal, hogy:

- Ó, igen, a konfuziátorban kiégett egy biztosíték, és pillanatok alatt megjavítottam! Semmiség volt! - Persze, nem hinnének nekem.

Megpróbálok megírni rajta egy novellát. Csak egy egészen rövidet. Olyan kétezer szavast talán. Ha belezavarodnék, bármikor visszatérhetek az írógépemhez, amíg nem használom kellő magabiztossággal a szövegszerkesztőt. Aztán megint próbálkozhatom.

Február 14.

Nem zavarodtam össze. Most, hogy leadtam a bizonyítékot, már beszélhetek róla. A novellaírás ment, mint a karikacsapás. Bevittem, és be is vették. Gond nélkül.

így végre hozzáfogtam az új regényemhez. Egy hónappal ezelőtt el kellett volna kezdenem, de előbb meg kellett bizonyosodnom róla, hogy tudom kezelni a szövegszerkesztőt. Reménykedjünk benne, hogy működni fog. Furcsa lesz, hogy nem hever előttem egy halom sárga lap, amiken keresgélhetek, ha ellenőrizni szeretnék valamit, amit száz oldallal korábban leírtam, de szerintem meg fogom tanulni, hogyan ellenőrizhetek valamit a lemezeken.

Február 19.

A számítógépnek van egy helyesírás-ellenőrző és -javító egysége is. Ez meglepetésként ért, mivel a cég képviselője erről nem tett említést nekem. Eleinte hagyta, hogy a félreírások megmaradjanak, én pedig folyamatosan korrektúráztam az elkészült oldalakat. Aztán elkezdte bejelölni a számára ismeretlen szavakat, ami némiképp bosszantó volt, mivel meglehetősen nagy a szóincsem, és nincsenek ellenemre a saját neologizmusok. És természetesen minden egyes személynév olyasmi, amivel még nem találkozott.

Elhívtam a cég képviselőjét, mert idegesített, hogy értesítést kapok mindenféle javítási javaslatról, amiket valójában nem is kellene korrigálni.

- Emiatt felesleges idegeskednie, Mr. Ivanov - mondta a képviselő. - Ha olyan szó helyesírását kérdőjelezi meg a gép, amit változatlanul szeretne megtartani, egyszerűen gépelje be még egyszer ugyanúgy, a számítógép pedig venni fogja a lapot, és legközelebb már nem akarja majd kijavítani.

Ezt sehogy sem értettem.

- Nem kell szótárt nyitnom a gépben? Honnan fogja tudni, mi a helyes, és mi nem?

- Ez is része a hibátűrési funkciónak, Mr. Ivanov - felelte. - A gépben eleve van egy alapszótár, és folyamatosan eltárolja az ön által használt új szavakat. Tapasztalni fogja, hogy egyre ritkábban fogja elfogadni a félregépeléseket. Az igazat megvallva, Mr. Ivanov, az Öné az egyik legújabb modell, és még nem pontosan ismertük ki a képességeit. Némelyik fejlesztőnk hibátűrőnek tekinti, mert még akkor is tovább működik, ha egyes részei meghibásodnak, viszont nem-hibátűrő abból a szempontból, hogy nem tűri a használóinak a hibáit. Kérem, jelezze felénk, ha valamit nem ért! Mindenképp szeretnénk értesülni az ilyesmikről.

Nem biztos, hogy tetszik ez nekem.

Március 7,

Nos, egy ideje küszködöm már a szövegszerkesztővel, és nem tudom, mit gondoljak. Hosszú ideig jelölte a félregépeléseket, én pedig helyesen újra beírtam a szavakat. És kétségtelenül megtanulta, hogyan kell felismernie a valódi elütéseket. Ezzel semmi gondom nem akadt. Az igazat megvallva, néha, egy-egy gyakran elvétett szó esetében szándékosan beleírtam egy-egy hibás betűt, hogy ellenőrizzem, észreveszi-e. Olyanokat írtam, hogy „porbléma” meg „hátaal” meg „Skenectady”. Szinte sosem tévesztett.

Tegnap aztán furcsa dolog történt. A gép nem várta meg, hogy újragépeljem a hibásan leírt szót. Automatikusan újragépelte maga. Elkerülhetetlen, hogy néha félreüssünk, így előfordul, hogy „5eá”-t írok „tea” helyett, és az „5” a szemem láttára „t”-vé változott. Ráadásul meglehetősen gyorsan.

Úgy ellenőriztem a dolgot, hogy szándékosan betűt tévesztettem. Láttam, ahogy a szó megjelenik hibásan a képernyőn. Egyet pislantottam, és már helyesen állt ott.

Ma reggel kihívtam a cég képviselőjét.

- Hm... - mormolta maga elé. - Felettébb érdekes!

- Felettébb zavaró - feleltem ez hibákhoz vezethet. Ha például azt gépelem be, hogy „arnny”, vajon „arany”-ra vagy „arány”-ra javítja a gép? És mi van akkor, ha azt hiszi, „árny”-at akartam írni, amikor valójában „arany”-at. Érti, mire gondolok?

- Beszélgettem a géperől az egyik elméleti szakemberünkkel. Azt mondja, lehetséges, hogy képes belső utalásokból kikövetkeztetni, hogy ön valójában milyen szót akart leírni. Miközben ön gépel, a szövegszerkesztő fokozatosan megismeri az ön stílusát, és integrálja azt a programjába.

Kissé ijesztő, de hasznosnak tűnik. Mostantól nem kell korrektúráznom az oldalakat.

Március 20.

Tényleg nem kell korrektúráznom az oldalakat. A gép most már a központosítást és a szórendet is javítja.

Amikor először történt, nem akartam hinni a szememnek. Azt hittem, hirtelen elszédültem kicsit, és csak képzeltem, hogy olyasmit gépeltem be, ami végül nem úgy jelent meg a képernyőn.

Aztán egyre gyakrabban megtörtént, és már egészen bizonyos lehettem benne. Eljutottam addig a pontig, amitől fogva nem követhettem el nyelvtani hibát. Ha például olyasmit írtam le, hogy: „Jancsi és Juliska, nagy szegénységben éltek egy erdő szélén”, a vessző egyszerűen eltűnt a mondatból. Akárhogy is erőlködtem, hogy azt írjam: „Vannak egy könyvem”, mindig úgy jelent meg, hogy: „Van egy könyvem”. Vagy ha azt írtam: „Jancsi és húga, Juliska nagy szegénységben éltek egy nagy, kerek erdő szélén”, nem hagyhattam el a vesszőket. Maguktól megjelentek. Még szerencse, hogy ezt a naplót kézzel írom, különben el sem tudnám magyarázni, mit akarok mondani. Nem tudnék példát hozni a hibás nyelvezetre.

Nem tetszik, hogy egy számítógéppel kell vitatkoznom a helyes nyelvhasználaton, de a legrosszabb az egészben az, hogy mindig igaza van.

Nos, nézzék, nem kezdek hisztizni, ha egy szerkesztőségi ember javításokkal tele küld vissza nekem egy kéziratot. Csak egy író vagyok, szóval, nem ismerhetem a nyelv minden apró szabályát. A korrektorok csak korrektúráznak, ettől még nem fognak tudni írni. Szóval, a szövegszerkesztő hadd korrektúrázzon csak! Rengeteg terhet levesz ezzel a vállamról.

Április 17.

Elhamarkodottan állapítottam meg dolgokat, amikor legutóbb a szövegszerkesztőről írtam. Három héten át korrektúrázott engem és a regényemet, és minden a legnagyobb rendben ment. Kiválóan megosztottuk egymás között a munkát. Én feleltem a létrehozásért, a gép pedig, úgymond, a finomhangolásért.

Aztán tegnap este egyáltalán nem volt hajlandó dolgozni. Semmi sem történt, hiába nyomtam le bármelyik gombot. A csatlakozással semmi probléma nem lehetett; a fali elosztó bekapcsolva, mindent megfelelően csináltam. Egyszerűen nem működött. Nos, gondoltam, ennyit az „ötévente legfeljebb egyszerűről. Még csak három és fél hónapja használom, és már olyan sok egység tönkrement benne, hogy bekapcsolni sem lehet.

Ez azt jelentette, hogy futárral új alkatrészeknek kellene érkeznie a gyárból, persze legfeljebb csak másnap. Rettenetesen éreztem magam, gondolhatják, és rettegettem attól, hogy vissza kell térnem az írógéphez, végig kell böngészni a szöveget, majd tintával ki kell javítanom minden hibát, és újra kell gépelnem az egész oldalt.

Rossz hangulatban feküdtem le, és nem aludtam valami sokat. Másnap, amint megreggeliztem, ennek ellenére bementem a dolgozószobámba, és amikor odasétáltam a szövegszerkesztőhöz, a gép mintha olvasott volna a gondolataimban, és megérezte, hogy már annyira felidegesítettem magam, hogy legszívesebben lerúgtam volna az íróasztalról, aztán ki az ablakon - bekapcsolt.

Ráadásul magától. Hozzá sem értem a billentyűzethez. A szavak sokkal gyorsabban jelentek meg a képernyőn, mint ahogy be tudtam volna gépelni azokat, és így kezdte:

Abram Ivanov
Nem-hibatűró

Csált bámultam. Nekilátott leírni a róla írt naplóbejegyzéseimet, ahogy fentebb tettem, csak sokkal szabatosabban fogalmazott. A nyelvezete gördülékenyebbnek hatott, és némi humort is sikerült belecsempésznie. Tizenöt perc alatt elkészült, a nyomtató pedig öt perc alatt kinyomtatta az oldalakat.

Ezt láthatóan csupán ujjgyakorlatnak szánta, mert amint elkészült vele, a képernyőn megjelent az utolsó oldal, amit a regényemből megírtam, aztán a szavak a közreműködésem nélkül kezdtek egymás után feltűnni.

A szövegszerkesztő egyértelműen megtanulta, hogyan kell a stílusomban írni, pontosan úgy, ahogyan én tettem volna, csupán színvonalasabban.

Nagyszerű! Többé nem kell dolgoznom. A szövegszerkesztő az én nevem alatt írt és az én stílusomban, mindössze némileg kifinomultabban. Egyszerűen hagyhatom, hogy tegye a dolgát, aztán sorra jönnek a mehökkent recenziók, melyekben a kritikusaim közlik a világgal, mennyit javult az írásművészetem, és figyelem, ahogy befolyik a rengeteg honorárium.

Ezzel még semmi gond nem is lenne, de nem véletlenül vagyok Amerika legtermékenyebb írója. Az a helyzet, hogy imádok írni. És az az igazság, hogy semmi más nem érdekel.

No már most, ha a szövegszerkesztőm elvégzi helyettem a munkámat, akkor mégis mihez kezdjek magammal életem hátralévő éveiben?

(Galamb Zoltán)